



چرا به حضرت فاطمه (س) ام ابیها می گویند؟

در کتاب مقاتل الطالبین و کشف الغمه آمده است که ام ابیها از کنیه های حضرت فاطمه زهرا (س) است که پیامبر اکرم (ص) به آن حضرت می فرمود ام ابیها؛ یعنی، مادر پدرش (مادر من).



پ
ت
ی
ا
ا
ه
ش
ر
ا
ن
گ
ه
ی

پرس: در کتاب مقاتل الطالبین و کشف الغمه آمده است که ام ابیها از کنیه های حضرت فاطمه زهرا (س) است که پیامبر اکرم (ص) به آن حضرت می فرمود ام ابیها؛ یعنی، مادر پدرش (مادر من).

می توان در این رابطه احتمالاتی را بیان کرد:

۱- عرب ها در نامگذاری سه چیز دارند: اسم، لقب و کنیه. اسم مانند فاطمه، لقب مثل زهرا، کنیه مانند ” ام ابیها” حضرت فاطمه (س) افزون بر نام، از چندین لقب و کنیه بهره مند است. انتخاب کنیه ها ممکن است به جهت خاصی باشد، رمز این نام گذاری ممکن است جهت اظهار محبت

باشد، همان گونه که متداول است پدر در اظهار محبت نسبت به دخترش می گوید: مادرم ، و نسبت به پسرش می گوید: بابایم، یعنی پیامبر جهت اظهار محبت به دخترش فرمود: تو مادر بابات هستی .

۲ - شاید بدین جهت باشد که در دوره غربت اسلام، حضرت با پدرش رفتاری داشت همانند رفتار مادر به فرزند و پیامبر (ص) نیز بسیار به دخترش علاقه مند بود، همانند رفتار فرزند نسبت به مادر. پیامبر (ص) دست فاطمه (س) را می بوسید. هر گاه به سفر می رفت آخرین کسی که با او خدا حافظی می کرد ، حضرت فاطمه (س) بود و در بازگشت از سفر نخست از او دیدار می کرد. حضرت زهرا (س) مانند مادری دلسوز رسول خدا (ص) را در آغوش می گرفت، از او نگهداری می کرد، زخم هایش را مرهم می گذاشت رنج ها و دردهایش را کاهش می داد. این گونه ابراز عواطف دو سویه همانند ابراز عواطف مادر و فرزند است.

۳ - مادر هر چیزی اصل و اساس او است. ممکن است مقصود آن باشد که حضرت فاطمه اصل و اساس درخت رسالت است، چنان که در روایت آمده است: “شجره طیبه پیامبر اسلام (ص) ساقه اش علی و ریشه اش فاطمه، میوه اش فرزندان او و شاخ و برگش شیعیان حضرت می باشند”. اگر ریشه درخت نباشد، درخت خشک می گردد و طراوت خود را از دست می دهد. حضرت زهرا (س) اگر نبود، درخت اسلام سرسبزی و نشاط خود را از دست می داد.

۴ - ممکن است بدان جهت باشد که چون خداوند زنان پیامبر (ص) را به کنیه “ام المؤمنین” گرامی داشت، به ذهن خطور کند که آنان مهم ترین زنان روی زمین هستند، حتی از حضرت فاطمه (س) بالاترند، از این جهت حضرت رسول او را به “ام ابیها” خطاب کرد تا از این وسوسه ها و خطورات ذهنی جلوگیری کند؛ یعنی ای زنان پیامبر (ص) اگر شما به منزله مادران مؤمنان هستید، حضرت فاطمه به منزله مادر پیامبر است.

منبع : شهرسوال

يَا فاطمة الزهراء
س